

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. szeptember 16. *

„Előzetes döntéshozatali eljárás — Védjegyek — 2008/95/EK irányelv — A 3. cikk (3) bekezdése — A »használat révén megszerzett megkülönböztető képesség« fogalma — Térbeli védjegy — Négy rudacskából álló, csokoládéval bevont Kit Kat ostyaszelet — A 3. cikk (1) bekezdés e) pontja — Egyszerre magának az árunak a jellegéből következő és a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából álló megjelölés — A célzott műszaki hatásból következő gyártási mód”

A C-215/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikke alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a legfelsőbb bíróság (Anglia és Wales), kancelláriai kollégium (szellemi tulajdon) [High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Intellectual Property), Egyesült Királyság] a Bírósághoz 2014. április 28-án érkezett, 2014. január 27-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Société des Produits Nestlé SA**

és

a **Cadbury UK Ltd** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, S. Rodin, E. Levits, M. Berger és F. Biltgen (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. április 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Société des Produits Nestlé SA képviseletében T. Scourfield, T. Reid solicitors és S. Malynicz barrister,
- a Cadbury UK Ltd képviseletében P. Walsh, S. Dunstan solicitors és T. Mitcheson QC,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében L. Christie, meghatalmazotti minőségben, segítője: N. Saunders barrister,
- a német kormány képviseletében T. Henze és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, B. Czech és J. Fałdyga, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében F. W. Bulst és J. Samnadda, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2015. június 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanács irányelv (HL L 299., 25. o., és helyesbítése: HL 2009. L 11., 86. o.) 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának, e) pontja i. és ii. alpontjának és (3) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 E kérdés a Société des Produits Nestlé SA (a továbbiakban: Nestlé) és a Cadbury UK Ltd (a továbbiakban: Cadbury) között az utóbbi által a Nestlének egy négy rudacskából álló, csokoládéval bevont ostyaszület formáját ábrázoló térbeli megjelölésnek az Egyesült Királyságban védjegyként való lajstromozása iránt benyújtott kérelmével szemben előterjesztett felszólalás tárgyában folyó jogvita során merült fel.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/95 irányelv hatályon kívül helyezte és felváltotta a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelvet (HL 1989. L 40., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet. 1. kötet, 92. o., és helyesbítése: HL 1989. L 207., 44. o.).
- 4 A 2008/95 irányelv (1) preambulumbekzdése szerint:
„A [89/104] irányelvet [...] tartalmában módosították. Az áttekinthetőség és ésszerűség érdekében ezt az irányelvet kodifikálni kell.”
- 5 A 2008/95 irányelv 2. cikke értelmében „[v]édjegyoltalomban részesülhet minden grafikailag ábrázolható megjelölés [...], ha e megjelölés alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztessen más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól”.
- 6 A 2008/95 irányelv 3. cikke, amely a „Kizáró, illetve törlési okok” címet viseli, és amely lényegi módosítás nélkül átveszi a 89/104 irányelv 3. cikkének szövegét, a következőképpen rendelkezik:

„(1) A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

[...]

b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

[...]

- e) kizárólag olyan formából áll, amely
 - i. az áru jellegéből következik, vagy
 - ii. a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, vagy
 - iii. az árunak jelentős értéket kölcsönöz;

[...]

(3) Az (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyoltalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető képességet. Ezen túlmenően bármelyik tagállam előírhatja, hogy ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a megjelölés a megkülönböztető képességet a bejelentés bejelentési napját vagy a lajstromozás napját követően szerezte meg.

[...]”.

Az Egyesült Királyság joga

- 7 A védjegyekről szóló 1994. évi törvény (Trade Marks Act 1994) 3. cikkének 1. pontja szerint kizárt az olyan védjegyek lajstromozása, amelyek nem rendelkeznek megkülönböztető képességgel, kivéve, ha a lajstromozás iránti kérelem benyújtásának napját megelőzően használatuk révén ténylegesen megszerezték a megkülönböztető képességet.
- 8 Ugyanezen cikk 2. pontja értelmében egy megjelölés nem lajstromozható védjegyként, ha kizárólag olyan formából áll, amely az áru jellegéből következik vagy a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges.

Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 Az alapeljárás tárgyát képező terméket 1935-től kezdve az Egyesült Királyságban a Rowntree & Co Ltd értékesítette, „Rowntree’s Chocolate Crisp” márkanév alatt. 1937-ben a termék nevét „Kit Kat Chocolate Crisp”-re módosították, majd később „Kit Kat”-ra rövidítették. 1988-ban a Nestlé felvásárolta a társaságot, amelynek új cégneve Rowntree plc lett.
- 10 Bár az áru hosszú időn át belső ezüsfóliából és külső nyomtatott papírborítóból álló, kétrétegű csomagolásban került forgalomba, rajta a nyomtatott „Kit Kat” feliratot tartalmazó piros-fehér logóval, a jelenlegi csomagolás egyrétegű, amelyen ugyanez a logó szerepel. A logó dizájnja az évek során változott, de nem módosult jelentősen.

- 11 A termék alapvető formája nagyon keveset változott 1935 óta, bár a mérete valamelyest módosult. A kicsomagolt termék jelenlegi megjelenése a következő:

- 12 Ki kell emelni, hogy minden egyes rudacsán dombornyomással a „Kit Kat” szavak szerepelnek, a logó részét képező ovális forma részleteivel együtt.
- 13 2010. július 8-án a Nestlé kérte az alábbiakban grafikailag ábrázolt térbeli megjelölés (a továbbiakban: vitatott védjegy) egyesült királysági védjegyként történő lajstromozását.

- 14 A vitatott védjegy tehát eltér az áru valódi formájától, hiszen nem tartalmazza a dombornyomott „Kit Kat” szavakat.
- 15 A bejelentést a védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó, 1957. június 15-i, felülvizsgált és módosított Nizzai Megállapodás szerinti 30. osztályba tartozó alábbi árukkal kapcsolatban tették:
- „Csokoládé; csokoládétartalmú édességek; csokoládékészítmények; cukorkaáruk; csokoládé alapú készítmények; péksütemények; sütemények; kekszek; csokoládébevonatú kekszek; csokoládébevonatú ostyák; cukrászsütemények; aprósütemények; ostyák”.
- 16 A brit védjegy hivatal elfogadta a bejelentést, és azt felszólalás céljából közzétette. Álláspontja szerint, még ha a vitatott védjegy nem is rendelkezett bennerejlő megkülönböztető képességgel, a bejelentő a védjegy lajstromozása során bizonyította, hogy az a használata révén megszerezte a megkülönböztető képességet.

- 17 2011. január 28-án a Cadbury felszólalást terjesztett elő a védjegybejelentéssel szemben, több bizonyítékra, többek között arra hivatkozva, hogy a lajstromozást a védjegyekről szóló 1994. évi törvénynek a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) pontját, e) pontjának i. és ii. alpontját, valamint (3) bekezdését átültető rendelkezései alapján el kell utasítani.
- 18 2013. június 20-i határozatában a brit védjegy hivatal elbírálója úgy ítélte meg, hogy a vitatott védjegy nem rendelkezik bennerejlő megkülönböztető képességgel, és használata révén sem szerezte meg azt.
- 19 Az elbíráló úgy tekintette, hogy az a forma, amelynek vonatkozásában a lajstromozást kérték, három jellemzővel bír:
- a szelet alapvetően téglalap alakú formája;
 - a szelet hosszában elhelyezkedő barázdák megléte, elhelyezkedése és mélysége; valamint
 - a barázdák száma, amelyek a szelet szélességével együtt meghatározzák a „rudacskák” számát.
- 20 Az elbíráló úgy tekintette, hogy az első jellemző az áruk jellegéből következő forma, ennél fogva nem lajstromozható, kivéve a „cukrászsütemények” és „sütemények” tekintetében, amelyek esetében a védjegy formája jelentősen eltér az ágazat normáitól. Mivel a két másik jellemző műszaki hatás eléréséhez szükséges, az elbíráló egybevetve megtagadta a lajstromozást.
- 21 2013. július 18-án a Nestlé fellebbezést nyújtott be e határozattal szemben a legfelsőbb bírósághoz (Anglia és Wales), kancelláriai kollégium (szellemi tulajdon), vitatva azt az állítást, amely szerint a vitatott védjegy releváns időpontot megelőző használata révén nem szerzett megkülönböztető képességet. A Nestlé ezenkívül kifejtette, hogy a vitatott védjegy nem kizárólag az áruk jellegéből következő vagy a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából áll.
- 22 Ugyanezen a napon benyújtott csatlakozó fellebbezésében a Cadbury vitatta a 2013. június 20-i határozat azon részét, amelyben az említett bíróság azt állapította meg, a cukrászsütemények és sütemények vonatkozásában, hogy a vitatott védjegy bennerejlő megkülönböztető képességgel rendelkezik, és nem áll sem kizárólag maguknak az áruknak a jellegéből adódó formából, sem a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából.
- 23 A legfelsőbb bíróság (Anglia és Wales), kancelláriai kollégium (szellemi tulajdon) mindenekelőtt úgy véli, hogy az elbírálónak nem lett volna szabad különbséget tennie egyrészt a cukrászsütemények és sütemények, másrészt pedig a Nizzai Megállapodás szerinti 30. osztályba tartozó többi áru között, sem a vitatott védjegy megkülönböztető képessége, sem pedig a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontja i. és ii. alpontjának alkalmazhatóságát illetően.
- 24 Ezt követően, azon kérdés kapcsán, hogy a vitatott védjegy releváns időpontot megelőző használata révén megkülönböztető képességet szerzett-e, a kérdést előterjesztő bíróság, miután felidézte a tárgykörrel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatot, felveti a kérdést, hogy ahhoz, hogy bizonyítani lehessen, hogy valamely védjegy megkülönböztető képességet szerzett, elegendő-e az, ha a releváns időpontban az érintett személyek körének jelentős része felismeri a védjegyet, és a bejelentő árujegyzékbe felvett termékeivel azonosítja azt. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli ugyanis, hogy leginkább a bejelentőnek kell bizonyítania, hogy az érintett személyek körének jelentős része a védjegyre (szemben bármely másik esetlegesen jelenlévő védjeggyel) úgy tekint, mint az áruk származásának jelölésére.
- 25 Végül, ami az áru jellegéből következő, illetve a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formát illeti, a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy csak elenyésző ítélkezési gyakorlat áll rendelkezésre a 2008/95 irányelv 3. cikk (1) bekezdése e) pontjának i. és ii. alpontját illetően.

- 26 E körülmények között a legfelsőbb bíróság (Anglia és Wales), kancelláriai kollégium (szellemi tulajdon) felfüggesztette az eljárását, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Annak megállapításához, hogy a megjelölés használata révén megkülönböztető képességet szerzett-e a 2008/95 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének értelmében, elegendő-e ha a bejelentő bizonyítja, hogy a releváns időpontban az érintett személyek körének jelentős része felismeri a megjelölést, és azt a bejelentő termékeihez köti, abban az értelemben, hogy ha mérlegelniük kellene, hogy az e megjelöléssel ellátott árukat ki forgalmazza, a bejelentőt jelölnék meg; vagy a bejelentőnek bizonyítania kell, hogy az érintett fogyasztók körének jelentős része úgy tekint a megjelölésre (szemben bármely másik esetleg jelen lévő védjeggyel) mint az áruk származásának jelölésére?
 - 2) Amennyiben a forma három alapvető elemből tevődik össze, melyek egyike magának az árunak a jellegéből következik, és másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, annyiban e forma védjegyként történő lajstromozását kizárja-e a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának i. és/vagy ii. alpontja?
 - 3) Úgy kell-e értelmezni a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontját, hogy az megakadályozza az áruk gyártásának módjára, és nem az áruk működésének módjára tekintettel célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formák lajstromozását?”

Az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitására irányuló kérelemről

- 27 Miután az eljárás szóbeli szakasza a főtanácsnok indítványának ismertetését követően 2015. június 11-én lezárult, a Nestlé a 2015. június 26-án kelt és a Bíróság Hivatalához 2015. június 30-án benyújtott levelében kérte az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását.
- 28 E kérelem alátámasztására a Nestlé többek között arra hivatkozott, hogy mivel a főtanácsnok indítványa nem adott kimerítő választ az első kérdésre, a kérdést előterjesztő bíróság nem tud azzal kapcsolatban állást foglalni.
- 29 Ezenkívül a Nestlé arra hivatkozik, hogy a főtanácsnok indítványa az általa benyújtott írásbeli észrevételek téves értelmezésén alapul.
- 30 Emlékeztetni kell arra, hogy eljárási szabályzatának 83. cikke alapján a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően az eljárás során bármikor elrendelheti az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitását, különösen, ha úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei nincsenek kellően feltárva, vagy ha a fél e szakasz befejezését követően a Bíróság határozatára nézve döntő jelentőségű új tényt hoz fel, illetve ha az ügyet olyan érv alapján kellene eldönteni, amelyet a felek, illetve az Európai Unió Bírósága alapokmányának 23. cikke szerinti érdekeltek nem vitattak meg (lásd: Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 A jelen ügyben a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy az ügy körülményei kellően fel vannak tárva, és nem merült fel semmilyen új tény, amelynek a Bíróság határozata szempontjából döntő jelentősége lehetne, továbbá hogy a jelen ügyet nem olyan érvek alapján kell eldönteni, amelyeket a felek nem vitattak meg.
- 32 Másfelől hangsúlyozni kell, hogy az EUMSZ 252. cikk második bekezdése értelmében a főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva, nyilvános tárgyaláson indokolással ellátott indítványt terjesszen elő azokban az ügyekben, amelyek esetében a Bíróság alapokmánya szerint a főtanácsnok részvételére van szükség. Mindazonáltal, a Bíróságot nem köti sem a főtanácsnok

indítványa, sem pedig az annak alapjául szolgáló indokolás (lásd: Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 33 Következésképpen az eljárás szóbeli szakaszának újbóli megnyitása iránti kérelmet el kell utasítani.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Előzetes észrevételek

- 34 Először is meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2008/95 irányelv rendelkezéseinek értelmezésére irányul.
- 35 Amint az az Oberbank és társai ítéletből (C-217/13 és C-218/13, EU:C:2014:2012, 31. pont) kitűnik, a 2008/95 irányelv mindössze a 89/104 irányelvet kodifikálta oly módon, hogy a jelen ügyben vizsgált rendelkezések – a szövegüket, szövegkörnyezetüket, illetve céljukat illetően – nem módosultak lényegesen a 89/104 irányelv megfelelő rendelkezéseikhez képest. Ebből adódik, hogy a 89/104 irányelvvel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra való hivatkozások a jelen ügy szempontjából továbbra is relevánsak.
- 36 Másodszor, a 2008/95 irányelv 2. cikkével összhangban valamely áru formájából álló megjelölés főszabály szerint akkor képezhet védjegyet, ha egyrészt grafikailag ábrázolható, másrészt alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit vagy szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól.
- 37 Márpedig a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontja kifejezetten nevesít egyes megjelöléseket, amelyek az áru formájából állnak, felsorolva a különös lajstromozást kizáró okokat, vagyis azokat az eseteket, amikor e megjelölések kizárólag az áru jellegéből következő, a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, illetve az árunak jelentős értéket kölcsönző formából állnak.
- 38 Minthogy a 2008/95 irányelv hivatkozott 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja előzetes akadályát képezheti a kizárólag az áru formájából álló megjelölések lajstromozásának abban az esetben, ha a rendelkezésben említett három feltétel közül akár az egyik is teljesül, az adott megjelölés nem lajstromozható védjegyként (lásd ebben az értelemben: Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 76. pont; Linde és társai ítélet, C-53/01–C-55/01, EU:C:2003:206, 44. pont).
- 39 Másfelől, az olyan megjelölés, amelynek lajstromozását a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontja alapján megtagadják, nem szerezhet használata révén megkülönböztető képességet az irányelv 3. cikke (3) bekezdése alkalmazásában (lásd ebben az értelemben: Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 75. pont; Linde és társai ítélet, C-53/01–C 55/01, EU:C:2003:206, 44. pont).
- 40 Következésképpen, egy, kizárólag az áru formájából álló megjelölés lajstromozása iránti kérelem esetében először is azt kell vizsgálni, hogy fennáll-e a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja szerinti valamely akadály, amely kizárhatja a lajstromozást; ezt követően értékelni kell, hogy az érintett megjelölés adott esetben megszerezhetette-e a megkülönböztető képességet az irányelv 3. cikke (3) bekezdése alapján.
- 41 Ily módon – a 2008/95 irányelv 3. cikkének szövegezése során az uniós jogalkotó által megválasztott logika és sorrend tiszteletben tartása végett – célszerű lenne az előzetes döntéshozatali kérdések vizsgálati sorrendjét megfordítani, előre véve a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának értelmezésére irányuló második és harmadik kérdést, mielőtt még az irányelv 3. cikke (3) bekezdését érintő első kérdést vizsgálnánk.

A második kérdésről

- 42 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az áru formájából álló megjelölés védjegyként való lajstromozása abban az esetben, ha ez a forma az áru három lényeges jellegzetességét érinti, amelyből az egyik az áru jellegéből következik, a másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges.
- 43 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikkében felsorolt különböző, lajstromozást kizáró okokat a mögöttük meghúzódó közérdek tükrében kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: Windsurfing Chiemsee ítélet, C-108/97 és C-109/97, EU:C:1999:230, 25–27. pont; Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 77. pont).
- 44 A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglalt, lajstromozást kizáró okok annak elkerülését célozzák, hogy a védjegyoltalom a jogosult számára monopóliumot nyújtson olyan műszaki megoldásokra vagy az áru olyan használati jellemzőire, amelyeket a felhasználó a versenytársak áruiban is kereshet (lásd ebben az értelemben: Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 78. pont; Hauck-ítélet, C-205/13, EU:C:2014:2233, 18. pont).
- 45 A cél ugyanis annak elkerülése, hogy a védjegy által nyújtott kizárólagos és állandó jog olyan más jogok időkorlátozás nélküli fenntartását eredményezze, amelyek fennmaradásának időtartamát az uniós jogalkotó korlátozni kívánta (lásd ebben az értelemben: Hauck-ítélet, C-205/13, EU:C:2014:2233, 19. pont; a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjával lényegesen azonos, a közösségi védjegyről szóló 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendelet (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146–180. o.) 7. cikke (1) bekezdése e) pontját illetően: Lego Juris kontra OHIM ítélet, C-48/09 P, EU:C:2010:516, 45. pont).
- 46 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a különböző kizáró okok egyidejűleg alkalmazhatók-e, a Bíróság pontosította, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának megfogalmazásából egyértelműen kitűnik, hogy az említett rendelkezésben szereplő három kizáró ok önálló jellegű, azokat egymástól függetlenül kell alkalmazni (lásd ebben az értelemben: Hauck-ítélet, C-205/13, EU:C:2014:2233, 39. pont).
- 47 A Bíróság ez alapján megállapította, hogy ha az említett feltételek közül akár az egyik is teljesül, a kizárólag az áru formájából álló megjelölés nem lajstromozható védjegyként; nincsen jelentősége annak, hogy a megjelölés lajstromozása több kizáró ok alapján is megtagadható lenne, amennyiben a kizáró okok egyike teljes mértékben alkalmazható a megjelölésre (lásd ebben az értelemben: Hauck-ítélet, C-205/13, EU:C:2014:2233, 40. és 41. pont).
- 48 A fentiek következtében, a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja nem zárja ki, hogy valamely megjelölés lényegi tulajdonságai az említett kizáró okok közül egy vagy akár több kizáró ok körébe tartozzanak. Mindazonáltal, ilyen esetben a lajstromozás megtagadása függ attól a feltételtől, hogy legalább egy kizáró oknak teljes mértékben alkalmazhatónak kell lennie a vitatott megjelölés tekintetében.
- 49 A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglalt három kizáró ok alkalmazása mögött meghúzódó közérdek ugyanis akadályát képezi a lajstromozás megtagadásának, ha e három kizáró ok közül egyik sem alkalmazható teljes mértékben (lásd: Hauck-ítélet, C-205/13, EU:C:2014:2233, 42. pont).
- 50 A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának olyan értelmezése, amely nem tenné lehetővé egy védjegy lajstromozásának a megtagadását abban az esetben, ha az elemzések azt tárják fel, hogy a három kizáró ok közül több is alkalmazható, vagy amely ezzel ellentétben lehetővé tenné e rendelkezés alkalmazását olyan esetekben, amikor a három kizáró okot csupán részlegesen

ellenőrizték, nyilvánvalóan a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontjában foglalt – a jelen ítélet 43–45. pontjában hivatkozott – három kizáró ok alkalmazása mögött meghúzódó közérdekbe ütközne.

- 51 A fenti megfontolások összességére figyelemmel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az áru formájából álló megjelölés védjegyként való lajstromozása abban az esetben, ha ez a forma három lényeges jellegzetességet érint, amelyből az egyik az áru jellegéből következik, a másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, azzal a feltétellel, hogy a rendelkezésben foglalt, lajstromozást kizáró okok közül legalább az egyiknek teljes mértékben alkalmazhatónak kell lennie a vitatott formára.

A harmadik kérdésről

- 52 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2008/95/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontját – amely lehetővé teszi azon megjelölések lajstromozásának megtagadását, amelyek kizárólag az árunak a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formájából állnak – úgy kell-e értelmezni, hogy az kizárólag arra vonatkozik, hogy az érintett áru miként tölti be a funkcióját, vagy az magára az áru gyártásának módjára is vonatkozik.
- 53 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a hivatkozott rendelkezés szövegezése kifejezetten az árunak a „célzott műszaki hatás” eléréséhez szükséges formájára vonatkozik, anélkül hogy az áru gyártásának módjára utalna.
- 54 A rendelkezés szó szerinti értelmezése esetén az ott említett kizáró ok az áru működési módjára korlátozódik, minthogy a célzott műszaki hatás az érintett forma adott gyártási módjának következménye.
- 55 Ezt az értelmezést erősíti meg a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontjában szereplő célkitűzés, amelynek lényege – ahogyan az a jelen ítélet 44. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik –, hogy elkerülje, hogy monopólium alakuljon ki olyan műszaki megoldásokra, amelyeket a fogyasztó a versenytársak áruiban is kereshet. A fogyasztók szempontjából ugyanis az áru funkciói a meghatározók, míg az áru gyártási módja kevésbé fontos.
- 56 Végeredményben az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a gyártási módok nem töltenek be meghatározó szerepet az áruk formájának alapvető funkcionális jellemzőinek az értékelése során sem. Egy, kizárólag valamely műszaki hatásnak tulajdonítható formából álló megjelölés lajstromozását ugyanis akkor is meg kell tagadni, ha az adott műszaki hatást más formák, és ennek következtében más gyártási módok útján is el lehet érni (lásd ebben az értelemben: Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 83. pont).
- 57 A fentiekre figyelemmel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontját – amely lehetővé teszi azon megjelölések lajstromozásának megtagadását, amelyek kizárólag az árunak a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formájából állnak – úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozik, hogy az érintett áru miként tölti be a funkcióját, és nem magára az áru gyártásának a módjára.

Az első kérdésről

- 58 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2008/95 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében használat révén megkülönböztető képességet szerzett védjegy bejelentőjének bizonyítania kell-e azt, hogy az érintett személyek köre – szemben minden más

védjeggyel, amely szintén jelen lehet – egyedül a bejelentett védjeggyel jelölt árut vagy szolgáltatást tekintí valamely meghatározott vállalkozástól származónak, vagy elegendő-e azt bizonyítania, hogy az érintett személyek körének jelentős része felismeri az említett védjegyet, és azt az ő termékeihez társítja gondolatban.

- 59 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a védjegy alapvető funkciója abban áll, hogy a fogyasztó vagy a végső felhasználó számára garantálja a védjeggyel jelölt áru vagy szolgáltatás eredetének beazonosíthatóságát, lehetővé téve számára, hogy összetévesztés veszélye nélkül meg tudja különböztetni ezt az árut vagy szolgáltatást a más vállalkozásoktól származóktól (Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 30. pont).
- 60 Megkülönböztető képessége révén ugyanis a védjegy képes azoknak az áruknak vagy szolgáltatásoknak, amelyek tekintetében a lajstromozást kérték, akként való azonosítására, mint amelyek valamely meghatározott vállalkozástól származnak, és így képes azokat más vállalkozások áruitól vagy szolgáltatásaitól megkülönböztetni (lásd ebben az értelemben: Windsurfing Chiemsee ítélet, C-108/97 és C-109/97, EU:C:1999:230, 46. pont; Philips-ítélet, C-299/99, EU:C:2002:377, 35. pont; Oberbank és társai ítélet, C-217/13 és C-218/13, EU:C:2014:2012, 38. pont).
- 61 E megkülönböztető képességet egyrészt azon áruk vagy szolgáltatások összefüggésében kell értékelni, amelyek vonatkozásában a védjegyet bejelentették, másrészt az érintett személyek köre, azaz a szóban forgó áruk vagy szolgáltatások szokásosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztóinak vélelmezhető észlelésével összefüggésben (lásd ebben az értelemben: Koninklijke KPN Nederland ítélet, C-363/99, EU:C:2004:86, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Nestlé-ítélet, C-353/03, EU:C:2005:432, 25. pont; Oberbank és társai ítélet, C-217/13 és C-218/13, EU:C:2014:2012, 39. pont).
- 62 A megkülönböztető képesség, amely tehát az egyik általános feltételét képezi annak, hogy valamely megjelölés védjegyként lajstromozható legyen, lehet akár önmagában rejlő a 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése b) pontjának megfelelően, akár használat révén megszerzett is az irányelv 3. cikke (3) bekezdése értelmében.
- 63 Így különösen a 2008/95 irányelv 3. cikke (3) bekezdése szerinti megkülönböztető képesség megszerzését illetően, a „megjelölés védjegyként történő használata” kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az kizárólag arra a használatra vonatkozik, melynek célja az áru vagy szolgáltatás meghatározott vállalkozástól származóként történő beazonosíthatósága az érintett személyek köre részéről (Nestlé-ítélet, C-353/03, EU:C:2005:432, 29. pont).
- 64 Kétségtelen, hogy a Bíróság megállapította, hogy egy ilyesfajta beazonosítás, és ezáltal a megkülönböztető képesség megszerzése következhet akár a védjegy egy elemének a lajstromozott védjegy részeként történő használatából, akár egy másik védjegynek a lajstromozott védjeggyel kombinált használatából. A Bíróság mindazonáltal pontosította, hogy mindkét esetben fontos, hogy e használat következtében az érintett személyek köre ténylegesen valamely meghatározott vállalkozástól származóként fogja fel az érintett árut vagy szolgáltatást, amelyet kizárólag a bejelentett védjeggyel jelöltek (Nestlé-ítélet, C-353/03, EU:C:2005:432, 30. pont; valamint a 40/94 irányelv vonatkozásában, amelynek 7. cikke (3) bekezdése lényegében megfelel a 2008/95 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének: Colloseum Holding ítélet, C-12/12, EU:C:2013:253, 27. pont).
- 65 Ily módon, függetlenül attól, hogy a megjelölés használata valamely lajstromozott védjegy részeként vagy pedig azzal összetételben történik-e, az alapvető feltétel az, hogy e használat következtében a védjegyként bejelentett megjelölés az érintett személyek körének felfogása szerint az alkalmas legyen az áruknak mint valamely adott vállalkozástól származóknak a jelölésére (lásd ebben az értelemben: Colloseum Holding ítélet, C-12/12, EU:C:2013:253, 28. pont).

- 66 Ebből levonható tehát az a következtetés – a főtanácsnok indítványának 48–52. pontjának megfelelően –, hogy függetlenül attól, hogy a bejelentett védjegy használata valamely lajstromozott védjegy részeként, vagy pedig azzal összetételben történik, a bejelentőnek a védjegy lajstromozásához bizonyítania kell, hogy a bejelentett védjegy – szemben minden más védjeggyel, amely szintén jelen lehet – önmagában is alkalmas az áruknak mint valamely adott vállalkozástól származóknak a jelölésére.
- 67 E megfontolásokra figyelemmel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy egy olyan védjegy lajstromozásához, amely a 2008/95 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében a használat révén szerzett megkülönböztető képességet, akár valamely lajstromozott védjegy részeként, akár azzal összetételben, a bejelentőnek bizonyítania kell azt, hogy az érintett személyek köre – szemben minden más védjeggyel, amely szintén jelen lehet – egyedül a bejelentett védjeggyel jelölt árut vagy szolgáltatást tekintí valamely meghatározott vállalkozástól származónak.

A költségekről

- 68 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanács irányelv 3. cikke (1) bekezdésének e) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az áru formájából álló megjelölés védjegyként való lajstromozása abban az esetben, ha ez a forma három lényeges jellegzetességet érint, amelyből az egyik az áru jellegéből következik, a másik kettő pedig a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, azzal a feltétellel, hogy az e rendelkezésben foglalt, lajstromozást kizáró okok közül legalább az egyiknek teljes mértékben alkalmazhatónak kell lennie a vitatott formára.
- 2) A 2008/95 irányelv 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának ii. alpontját – amely lehetővé teszi azon megjelölések lajstromozásának megtagadását, amelyek kizárólag az árunak a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formájából állnak – úgy kell értelmezni, hogy az arra vonatkozik, hogy az érintett áru miként tölti be a funkcióját, és nem magára az áru gyártásának a módjára.
- 3) Egy olyan védjegy lajstromozásához, amely a 2008/95 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése értelmében a használat révén szerzett megkülönböztető képességet, akár valamely másik lajstromozott védjegy részeként, akár azzal összetételben, a bejelentőnek bizonyítania kell azt, hogy az érintett személyek köre – szemben minden más védjeggyel, amely szintén jelen lehet – egyedül a bejelentett védjeggyel jelölt árut vagy szolgáltatást tekintí valamely meghatározott vállalkozástól származónak.

Aláírások